

VROUWENGROEPEN IN EN RONDOM MAASTRICHT

We willen in ieder Mooswief deze lijst van vrouwengroepen en vaste activiteiten plaatsen. Sta je er nog niet bij of wil je een andere tekst, geef dat dan even door.

ABVA-VROUWEN. Deze vrouwen bespreken onderwerpen waar vrouwen, wijzelf, in haar werk mee te maken hebben en wat en hoe we daar wat aan kunnen doen. We komen iedere eerste woensdag van de maand om 20.00 uur bij elkaar in het Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, Maastricht. Sekr.: Lenie van Gemert, St. Jozefstraat 90, 6245 LP Eijsden, tel.: thuis 04409 - 35778 werk: 04407 - 1356 tst. 119.

ABOP-VROUWEN. Deze vrouwengroep binnen de ABOP organiseert vrouwen op punten die voor haar in het onderwijs van groot belang zijn, zoals: de positie van vrouwen als werkneemsters in het onderwijs. Sekr.: Hennie Lenders, Eburonenweg 36a, Maastricht, tel. 61796.

BIBLIOTHEEK LILLITH. Uitleenadres: Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, Maastricht, tel.: 211235. Openingstijden: ma. 19.30-20.30, di. 11.30-13.00, wo. 10.00-12.00, vrij. 13.00-15.30.
BLIJF VAN MIJN LIJF. De vrouwen van Blijf zorgen voor de opvang van geestelijk en lichamelijk mishandelde en met mishandeling bedreigde vrouwen en haar kinderen. Ze willen ook mishandeling in de openbaarheid brengen en manieren vinden om die te bestrijden. Tel.: 045-711684.
COC VROUWENGROEP MAASTRICHT. 2e en 4e vrijdag van de maand vrouwenavond met café.

Kontaktpersoon: donderdags Lieke Tio, tel.: 218337.
FORT-MAASTRICHT. In een FORT-groep zitten vrouwen die in botsing komen met het beeld dat de samenleving heeft van goed functionerende vrouwen en die met elkaar willen leren om kracht te vinden om gekozen veranderd gedrag vol te houden. Informatie en aanmelding: FORT-MAASTRICHT, postbus 5098, 6202 EW Maastricht.

KOMITEE EKONOMISCHE ZELFSTANDIGHEID VOOR VROUWEN. Een studiegroep die zich bezighoudt met plannen o.a. tegen kostwinnersbeginsel, voor arbeidstijdverkorting. Kontaktadressen: P. Roefs, Bourgoenstraat 72, Betty Casteleyn, Heerderweg 88k, tel.: 630071.

KOMITEE VROUWEN IN DE BIJSTAND. Elke woensdagochtend van 10.00-12.00 koffie-bijeenkomst in het vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, vragen naar Marian Vostermans. Voor de rest van de week vragen naar Ans.

MEIDENKEET. Openingstijden: ma., di. en wo. van 14.00-20.00 uur. Adres: Albertusstraat 5, vlakbij buurthuis Maris Stella, tel.: 630479.

ROOIE VROUWEN. Wij vormen de politieke vrouwenorganisatie van de PvdA en zijn gericht op de emancipatie van vrouwen binnen de PvdA en in de maatschappij. Kontaktpersoon voor Maastricht Betty v/d Linde, Notgerusweg 12, 6212 BK Maastricht, tel.: 215553.

SOC-FEM PLATFORM. Voor vrouwen die het belangrijk vinden om vanuit soc-fem perspectief te strijden voor vrouwenbevrijding; organiseert thema-avonden en acties. Adres: Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, Maastricht.

STEUNPUNT MONDIAAL VROUWENWERK/SIVOS. Wij houden ons bezig met onderontwikkeling en ongelijkheid in de hele wereld, gezien vanuit de positie van vrouwen. Kontaktadres: ma t/m do. van 9.00-17.00. Tel.: 045-713132; adres: Klompstraat 20, 6411 KS Heerlen.

STEUNPUNT VROUW EN WERK Midden en Zuid-Limburg. Een groep vrouwen die vrouwen steunen bij het zoeken naar zinvol betaald werk, bij het verbeteren van haar positie op de arbeidsmarkt en in haar werk. Open dinsdag t/m vrijdag van 10.00-14.00, Putgraaf 3, 6411 GT Heerlen, tel.: 713311.

STICHTING STUDIE EN VOORBEREIDING VOOR VROUWEN. Wij verzorgen vormingskursussen voor vrouwen met minder opleiding. Wil je meer leren over bepaalde onderwerpen, wil je leren praten in een groep, wil je wat meer zelfvertrouwen krijgen en meedoen met een gezellige groep, neem dan contact op met de SSVV, tel.: 045-718414. Kursusgroepen door de gehele provincie Limburg.

VIDO - VROUWEN. Vrouwen in de overgang. De VIDO-groepen zijn zelfhulpgroepen. De vrouwen helpen elkaar door over haar ervaringen en situaties te praten, door naar elkaar te luisteren. Iedere dinsdagmiddag is er een na-VIDO. Er wordt gewerkt met praatgroepen. Adres: Vrouwencentrum Bouillonstraat 14, Maastricht. Tel.: 211235, vragen naar Rozette.

VIM. Vrouwen Informatie Maastricht, een krantje met informatie over activiteiten van Maastrichtse vrouwengroepen, te vinden op alle plaatsen. Een abonnement kost ƒ5,- (postabonnement). Redactie-adres: Ina van Wijck, Ponjaardruwe 50, Maastricht.

VOS-WERK GROEP MAASTRICHT. Kontaktadres: Anita Michielsen, Roserijf 159a, Maastricht, tel.: 615679/615978.

VROUWEN BELLEN VROUWEN. Roermond, bereikbaar maandag t/m vrijdag van 9.00-12.00, dinsdag en donderdag ook van 20.00-23.00. Tel. 04750-18000.

VROUWENCENTRUM. Adres: Bouillonstraat 14, tel. 211235. Openingstijden van het pand en de bar: di. t/m vrij. van 9.00-17.00 en ma., wo. en do. van 19.30-24.00 uur. (bar)

VROUWENGEZONDHEIDSCENTRUM. Informatie, advies en acties over alles wat met ons vrouwenlijf te maken heeft. Openingstijden: ma. van 20.00-22.00, vrij. van 10.00-12.00, in het vrouwencentrum Bouillonstraat 14, tel. 252319.

VROUWENKOOR. Sinds maart 1981 zijn we bezig met veel enthousiasme muziek te maken. Vooral op zang ligt de nadruk. We zijn te kontrakteren voor evt. optredens op vrouwvriendelijke aangelegenheden. Kontaktadres: Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, tel. 211235. Maandagavond is er repetitie in het vrouwencentrum.

VROUWEN TEGEN SEKSUEEL GEWELD. Wil middels actie en (telefoon)opvang vrouwen stimuleren in verzet te komen tegen allerlei vormen van seksueel geweld en de publieke opinie beïnvloeden/veranderen. Kontaktadres: Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, tel. 254453.

VROUWEN VOOR VREDE. Wij vormen een groep tegen kernwapens, voor vrede. We werken in kleine groepjes en komen eens per maand als grote groep bij elkaar om elkaar te informeren. We hebben vrouwen nodig om deze groep te versterken. Kontaktpersoon: Annelies Vossen, Wethouder van Caldenborghlaan 56, tel. 626253.

WIJ VROUWEN EISEN. Aktiekomitee voor betere abortus, anti-conceptie en sterilisatiemogelijkheden. We houden ons bezig met acties op het gebied van parlementaire politiek, verbetering, hulpverlening en voorlichting aan vrouwen en meiden. Je kunt ons ook inschakelen bij dergelijke activiteiten (bijv. op school, vrouwengroep, vormingscentrum etc.). Sekr.: Ineke Hussaarts, Rechtstraat 50, Maastricht.

WITTE VROUWENPROJECT. Tweedehandsklerenwinkel en activiteiten voor vrouwen in het Witte Vrouwenveld, Burgemeestersplein 2, Maastricht.

mooswief

vrouwenkrant maastricht

vrouwenappèl Landgraaf

Rosalinde Blondé

integratie van de

vrouwenhulpverlening

inhoudsopgave

Redactioneel.....	pag. 1
Olga de Roos, saxofoniste.....	pag. 2
Rosalinde Blondé.....	pag. 5
Integratie van de vrouwenhulpverlening.....	pag. 8
Vrouwenappèl Landgraaf.....	pag. 10
Kafee.....	pag. 14
Vrouwen, literatuur en erotiek.....	pag. 15
Foto's.....	pag. 16
Gedicht.....	pag. 19
Ongewenste intimiteiten.....	pag. 20
Aankondigingen.....	pag. 22
Nieuwe boeken, bieb Lilith.....	pag. 28

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

TYPEWERK: Anita
CORRESPONDENTE: Annemie Lemmens
LAY-OUT: Menthy Willems
FOTO'S: Marjoleen Dijkema
Vrouwen die het onzichtbare werk deden
en vrouwen die kopij leverden.
VERSPREIDING: Germaine en Yvonne
v/d Heyden

TELEFONISCH ADRES:

Marlie Duizings, tel. 479012

KORRESPONDENTIE-ADRES:

Het Mooswief,
p/a Vrouwencentrum,
Bouillonstraat 14,
6211 LH Maastricht.

REDAKTIE:

Monique Obbens, Marlie Duizings,
Bea Tinnemans, Anita en Menthy Willems

VERANTWOORDING:

Tekeningen, artikelen, foto's en
dergelijke vallen onder de verant-
woording van de inzendsters. De
spelling van de schrijfster blijft
gehandhaafd.

VERKOOPADRESSEN:

De Tribune, 't Kiöske, Servaes,
V&D, Leiter Nijpels, Berchmans,
Gadet, het kantoor van het vrou-
wencentrum, de tijdschriftenhande-
laar tegenover het station, de
boekhandel aan het Orleansplein
en de tijdschriftenhandelaar in
de Brusselsepoort.

redactioneel

Het is mei en we mogen ons eindelijk
verheugen in een beetje zonnig weer en
Mooswief nr. 33.

In dit nummer geën aandacht voor de
landelijke verkiezingen; wel een ar-
tikel van José Olzheim, de schrijfvrouw
van het Vrouwenappèl Landgraaf over het
ontstaan van het Vrouwenappèl, hun doel-
stellingen en vooruitzichten wat de sa-
menwerking in de raad betreft.

Elly Stallenberg geeft een verslag van
de avond met Rosalinde Blondé (toch
nog iets over 8 maart dus!), die ver-
telde over de situatie in haar land, de
vluchtelingenkampen en het werk van de
SWAPO en de SWAPO WOMEN COUNCIL.

Annemie Lemmens behandelt ongewenste
intimiteiten en de mogelijkheden
daar iets aan te doen.

Naar aanleiding van het congres over
vrouwenhulpverlening in Amersfoort
vertelt Jacqueline Bomhof van het
Vrouwengezondheidscentrum iets over
de integratie van vrouwenhulpverlening
in de gezondheidszorg.

Hopelijk kunnen we uitzien naar een
vaste 'medische' naast een 'juridische'
rubriek.

Verder een bijdrage in de vorm van een
kort verhaal van Arendsoog, gedichten
van M. en een interview met de saxofo-
niste Olga de Roos door Ceciel van Do-
ren.

Op de fotopagina's plaatjes van de op-
ening van het Vrouwenhuis, die voor
zich spreken. Het was een erg geslaagd
feest. Verder Rosa Pollé aan het woord
over lesbische literatuur. Misschien
in het volgende nummer meer over de
dag en avond die het literair dwars-
verband op 7 juni organiseert over
vrouwen, literatuur en erotiek.

In nummer 34 een artikel van Monique
Obbens over 'Mannenpraat & Vrouwentaal',
een oud-thema - het boek verscheen tien
jaar geleden - maar nog steeds aktueel.
En omdat de zomer nu eenmaal voor de
deur staat: hoopjes vakantieaankondi-
gingen.

Kopijsluitingsdatum voor Mooswief nr. 34
is 27 juni. Vrouwen, klim in de pen und
schreib uns was Schönes !

naam: **Olga de Roos**
beroep: **Saxofoniste**

Olga de Roos werd geboren in 1958 en speelt sinds haar zesde jaar saxofoon. Ze speelde vroeger sopraansaxofoon in een fanfare en won op twaalfjarige leeftijd een solistenconcours. Toendertijd wilde ze graag altsaxofoon spelen maar daar had de vereniging geen geld voor. Ze vond een zaterdagbaantje en van het verdiende geld kocht ze voor zichzelf een altsaxofoon.

Ze studeerde aan het Sweelinck Conservatorium bij Ed Bogaard en verder bij Def-fayet en Daneels. Zij gaf soloconcerten met het Symfonieorkest Haarlem en met het Amsterdams Philharmonisch Orkest o.l.v. Lucas Vis.

Als sopraansaxofoniste van het Amsterdams Saxofoon Kwartet gaf zij vele concerten in binnen- en buitenland.

In juni 1983 werd zij toegelaten tot de studie voor de Nederlandse Muziekprijs.

De Nederlandse Muziekprijs kwam in 1981 in plaats van de vroegere Prix d'Excellence (prijs voor uitnemendheid) en schept voor uitzonderlijk begaafde nederlandse musici de mogelijkheid om gedurende twee jaar in de meest gunstige omstandigheden te werken aan een solistencarrière.

De toelating tot deze studie, waarvoor zeer zware eisen worden gesteld, staat in principe open voor iedereen. Ter afronding van de studie moet de solist een concert geven. De prijs wordt uitgereikt door een internationale jury. In Nederland zijn tot nu toe vier musici toegelaten tot deze studie, onder anderen Jard van Nes (zang), Ronald Brautigam (piano) en Olga de Roos (saxofoon).

Olga de Roos speelde zondag 23 maart j.l. in de aula van de Stedelijke Muziekschool Maastricht. Het concert was georganiseerd door de Stichting Intro. Vlak voor aanvang van het concert vond een kort interview plaats waarvan hier een verslag volgt.

Welk beroep zou je willen uitoefenen als je geen saxofoniste was?

Dan zou ik balletdanseres willen zijn. Vroeger heb ik jaren op balletles ge-

zeten, maar mijn knieën bleken niet geschikt om een beroep in die richting te kiezen.

Waarom speel je werken van betrekkelijk onbekende componisten?

Voor mij zijn ze niet onbekend. En omdat de saxofoon een tamelijk 'jong' instrument is zit je met een beperkte tijdspanne waarin composities voor saxofoon zijn geschreven.

In welke bezetting zou je bij voorkeur willen spelen?

De combinatie strijkinstrumenten met saxofoon vind ik heel erg mooi. Maar de bezetting van Ensemble 4, saxofoon, piano, harp en marimba is ook mooi.

Zou je een bepaalde componist willen vragen een compositie voor saxofoon te schrijven?

Diegenen die daarvoor in aanmerking komen heb ik dat allemaal gevraagd en die hebben dat ook gedaan. Dus op dat punt heb ik weinig wensen en Brahms kan ik het niet meer vragen.

Houd je van jazz- en of popmuziek?

Met mate.

Heb je favorieten in die richting?
Geen.

Wat vind je van de bezuinigingen in de muziekwereld?

Dat is moeilijk te zeggen omdat iedereen dat vanuit zijn eigen positie en de daaraan gekoppelde belangen bekijkt.

Heb je het als vrouw makkelijker of moeilijker erkenning te krijgen in jouw vakgebied?

Het is voor mannen en vrouwen net zo moeilijk. Aanvankelijk was het voor mij misschien iets makkelijker omdat het toen nog ongewoon was dat een vrouw zo goed saxofoon kon spelen.

Er wordt weleens gezegd dat de hedendaagse (moderne) muziek over honderd jaar niet meer gespeeld zal worden. Wat denk jij?

Onzin. Veel componisten, bijvoorbeeld Mozart, werden in hun tijd miskend. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat de muziek die in deze tijd geschreven wordt over honderd jaar niet meer gespeeld zal worden.

Vind je dat de klassieke muziekwereld in Nederland conservatief is?

Met het Amsterdams Saxofoon Kwartet heb ik veel in Frankrijk, de bakermat van de saxofoon gespeeld. Als je deze twee landen met elkaar vergelijkt, moet ik zeggen dat Frankrijk conservatief is en Nederland progressief.

Kun je van muziek 'goed' leven?

Nee. Velen kunnen er niet van leven. In mijn situatie is het nog te doen omdat ik naast lessen ook concerten geef. Als je op de lange duur, met name in de periode na een solocarrière een bestaan op wil bouwen kun je proberen je pedagogische kwaliteiten te ontwikkelen zodat je van het lesgeven kunt leven.

Heb je de studie voor de Nederlandse Muziekprijs al afgerond?

Nee. Dat gebeurt 27 april a.s. in het Concertgebouw in Haarlem. Dan geef ik een concert in samenwerking met het Noordhollands Philharmonisch Orkest.

Dit interview vond plaats voor het concert van Ensemble 4 waarvan de bezetting bestaat uit Olga de Roos (alt-saxofoon), Marjolein Bakker (piano),

Saskia Kingma (harp) en Peter Prommel (marimba).

Tijdens het vraaggesprek kwam de pianiste binnen en omdat Ensemble 4 nog een kleine repetitie wilde houden werd ons gesprek afgerond.

Het interessante van de concerten die Olga de Roos geeft is dat zij zéér veel mogelijkheden en nuances van een saxofoon kan laten horen. Zij plaatst het instrument steeds in het middelpunt of tegen de achtergrond van een andere muziekvorm zoals bijvoorbeeld kamermuziek, gespeeld door saxofoon en piano, oftewel klassieke muziek gespeeld door viool, cello en saxofoon en moderne muziek, gespeeld door Ensemble 4 in de bovengenoemde bezetting.

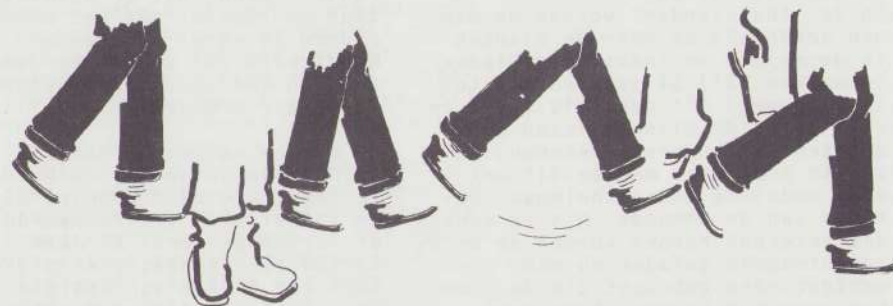
Naar mijn indruk is ze ontzettend nieuwsgierig naar nieuwe mogelijkheden van de saxofoon in samenspel met andere instrumenten en wat dat betreft kunnen we vermoedelijk nog heel wat van haar verwachten.

Dat Olga het instrument beheerst, kwam deze zondagmiddag niet alleen naar voren in de technische vaardigheid en de mooie volle klank, zowel hard als zacht, maar vooral in de manier waarop zij zelfverzekerd de hoogste tonen mooi liet klinken. Dit getuigt van een enorme kwaliteit en roept naast bewondering ook verwondering op.

Vormgeven is het doorbreken van conventies en na drie concerten van Olga de Roos bijgewoond te hebben is het mij duidelijk dat ze probeert en in staat is daar een unieke prestatie in te leveren.

Ceciel van Doren

internationale vrouwendag met Rosalinde Blondé

De idee van de werkgroep 'vrouw en derde wereld' en Maastricht Tegen Apartheid om Rosalinde Blonde uit te nodigen op de internationale vrouwendag van 8 maart j.l. is een groot succes geworden.

De belangstelling was overweldigend, vooral van vrouwen die speciaal voor haar naar het vrouwen centrum waren gekomen... en zij heeft allen weten te boeien.

Rosalinde vertelde aan de hand van dia's over haar door apartheid geteisterde land Namibië en over de SWAPO-vluchtelingenkampen in Angola en Zambia.

In 1983 heeft zij zo'n vluchtelingenkamp in Angola bezocht (haar eigen land mag ze niet meer in) en direkt na terugkomst in Nederland heeft ze een steunfonds opgericht om haar landgenoten in deze vluchtelingenkampen te helpen. Geld is nodig om het analfabetisme te bestrijden

vnl onder de vrouwen, geld is nodig voor voedsel, kleren, tenten, dekens, te veel om op te noemen.

Hierna volgt een korte weergave van haar verhaal:

Rosalinde vertelde eerst iets over de geschiedenis van Namibië, hoe het via -onafhankelijk land- Duitse kolonie overgedragen werd aan de Volkenbond (voorloper van VN) en in 1920 als mandaatgebied werd toegewezen aan Zuid-Afrika. Zuid-Afrika moest Namibië voorbereiden op de onafhankelijkheid. Zuid-Afrika heeft Namibië tot haar 5de provincie gemaakt en de apartheid wettelijk ingevoerd, net als in Zuid-Afrika zelf. Namibië is 25x Nederland, er wonen 900.000 zwarten en 100.000 blanken. Zuid-Afrika heeft ook hier voor de zwarte mensen 'thuislanden' gecreëerd. De

meeste hiervan liggen in het noorden van Namibië tegen Angola aan. De grond is daar onvruchtbaar en dor dus...niets waard voor de blanken. De blanken wonen op vruchtbare grond en hebben ook alle gebieden in handen waar de grond rijk is aan grondstoffen. Windhoek is de hoofdstad, het is een westerse stad, maar alleen voor de blanken, de zwarten mogen er alleen komen om voor een hongerloon te werken. In de 'thuislanden' worden de mannen geronseld om voor de blanken in de mijnen en industriegebieden te werken. Zij blijven vaak 1 tot 1½ jaar weg. Dit gaat als volgt in zijn werk: de blanken laten de zwarten een kontrakt tekenen, de zwarte arbeiders moeten dit wel doen omdat ze anders helemaal omkomen van de armoede. Als de mannen dit getekend hebben worden ze op de vrachtwagens geladen en naar die werkgebieden gebracht die de blanken voor hen hebben uitgezocht. Zij zijn bv. de uitverkorenen om in de mijnen te werken, ze mogen dan nooit meer verwisselen van werk (er komt in hun pasje te staan mijnwerker voor het leven). De kontraktarbeiders worden na hun werk ondergebracht in kampen, onder zeer slechte omstandigheden, bewaakt als honden door het Zuid-Afrikaanse leger. De achtergebleven vrouwen in de thuislanden moeten dan naast het verdriet dat ze hebben van het ontworpen gezinsleven ook nog voor de anderen zorgen die niet meer kunnen werken of geen werk hebben. De vrouwen proberen in leven te blijven door wat te doen aan landbouw en veeteelt. De thuislanden mogen onderling geen contact hebben: organisatie is dus moeilijk. Hierop wordt streng gecontroleerd door de 100.000 soldaten die Zuid-Afrika heeft ingezet om het noorden, waar veel thuislanden liggen, te bewaken. Deze controle is mogelijk omdat alle zwarte mensen een pasje moeten dragen, net als in Zuid-Afrika, blanken hoeven dit niet. In drie thuislanden is een avondklok ingesteld dit kan bv.

betekenen dat een vrouw die moet bevallen geen hulp kan krijgen. In Namibië bestaat voor blanke kinderen een leerplicht en het onderwijs is gratis. Voor zwarte kinderen geldt deze leerplicht niet. Zij krijgen Bantoe-onderwijs, onderwijs dat er op gericht is om onderdanig te blijven aan de blanken. Dit onderwijs is niet gratis. Er is zelfs een ministerie van Bantoe-zaken, dat er nauwlettend op toeziet dat het Bantoe onderwijs wordt onderwezen. Mondigheid van de zwarte mensen zou het apartheidssysteem in gevaar brengen.

De meeste mensen in Namibië zijn aangesloten bij de Lutherse kerk, kleinere groepen bij de katholieke, gereformeerde of hervormde kerk. Al deze kerken zijn aangesloten bij de Raad van Kerken van Namibië. Deze Raad van Kerken heeft zich uitgesproken tegen apartheid. Veel priesters en dominees maken dan ook deel uit van de verzetsbeweging SWAPO, in Namibië zelf of in een vluchtelingenkamp in Angola of Zambia.

Verzet is er natuurlijk... maar verboden. De nationalistische verzetsbeweging in Namibië, erkend door de VN, heet SWAPO. SWAPO heeft ook een vrouwen-tak SWAPO Women Council. SWAPO werkt binnen Namibië ondergronds en probeert mensen strijdbaar te maken, buiten Namibië in Angola en Zambia heeft SWAPO vluchtelingenkampen opgericht. De SWAPO probeert door diplomatieke vertegenwoordiging vooral bij de VN druk uit te oefenen op Zuid-Afrika. Het SWAPO Women Council leidt

vrouwen op die ingezet kunnen worden om het analfabetisme te bestrijden en vrouwen mondig te maken en strijdbaar. In Namibië zijn geen gelijke rechten voor man en vrouw op sociaal economisch en politiek gebied. De vrouw wordt dus dubbel onderdrukt. SWAPO Women Council strijdt met de mannen voor een onafhankelijk Namibië maar ook voor gelijke rechten. Vrouwenstrijd en bevrijdingsstrijd zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het is één strijd in twee.

Degene, die Rosalindes verhaal zelf gehoord hebben zullen het met mij eens zijn dat dit een 'slechte' weergave is van haar verhaal. Rosalinde praatte vanuit haar hart, zij heeft het meegemaakt, zij is in een thuisland geboren. Rosalinde heeft bij mij een vonk doen overslaan. Ik ben door haar geïnspireerd en velen met mij want ze kreeg van alle vrouwen in het vrouwen-centrum een overdonderend applaus en de kollekte die gehouden werd voor haar steunfonds bracht maar liefst f210,- op. Rosalinde vindt Maastricht zó!

De werkgroep 'vrouw en derde wereld' heeft Rosalinde toegezegd om haar te blijven steunen. De werkgroep gaat geld inzamelen voor de volgende projecten: een vrouwen-centrum in een vluchtelingenkamp in Zambia (Yango) en voor een gebouw op te knappen waar naaimachines en een weefgetouw zijn ondergebracht. Om geld in te zamelen organiseren we op 23 MEI IN HET MARTINUSHUIS EEN EETZAAL, kosten f10,- excl. drank (kinderen f5,-). Wil je komen dan kun je je opgeven bij het CVOS tel. 213841.

De werkgroep wil in de toekomst ook naar vrouwengroepen om deze groepen te vertellen over de strijd van vrouwen in Zuid-Afrika en Namibië en algemene info over deze landen. Groepen die hiervoor interesse hebben, kunnen ook naar het CVOS bellen en vragen naar iemand van de vrouwen-groep; dit geldt ook voor vrouwen die op de hoogte willen blijven van onze activiteiten. Dus tot 23 mei!

Elly Stallenberg
werkgroep vrouw en derde wereld

integratie van de vrouwenhulpverlening ?

PROJECTGROEP VROUWENHULPVERLENING

In 1983 is door de staatssecretaris van Sociale Zaken en die van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, de projectgroep vrouwenhulpverlening (vhv) geïnstalleerd. Deze moest dienen als beleidsinstrument ter bevordering van de integratie van vhw in de reguliere instellingen van gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening. Haar taak was dus het doen van voorstellen die integratie van vhw en de financiering hiervan mogelijk zouden maken. Verder had ze een coördinerende taak tussen beleid en veld

Vandaar ook haar samenstelling: naast ambtenaren en externe deskundigen ook vrouwenhulpverleners, zowel uit reguliere instellingen als uit experimenten vhw.

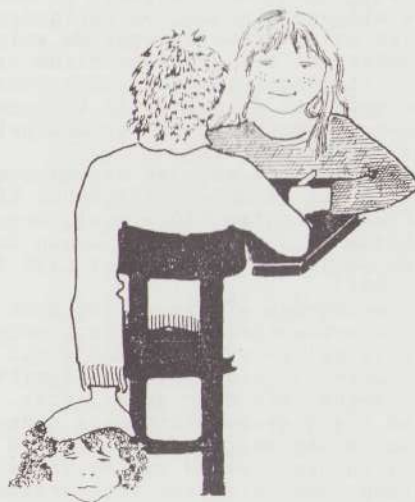
De middelen die de projectgroep gebruikte waren o.a.:

- publiciteit (b.v. uitgave periodiek "De Slangengodin")
- meewerken aan de oprichting van VIA, een landelijk steunpunt voor vhw, dat zich bezighoudt met belangenbehartiging, netwerkvorming en deskundigheidsbevordering
- het informeren van beleidspersonen
- stimuleren en uitvoeren van onderzoek en theorievorming.

WAAROM V.H.V.?

Vrouwenhulpverlening is ontstaan uit kritiek op de huidige gezondheidszorg, n.l. op de toenemende vertechnologisering en

de daar gehanteerde mensbeelden die wat vrouwen betreft zeer dubbelzinnig zijn. Aan de ene kant gaat men ervan uit dat vrouwen sekse-neutrale wezens zijn en toevallig in het bezit van reproductieve organen. Het gaat dus om 'mensen' en aan de andere kant hanteert men een manlijke norm voor die 'mensen'. Dit leidt tot hulpverlening die geen aandacht heeft voor speci-

fieke vrouwelijke problematiek. De vhw richt zich momenteel op een

aantal terreinen.

- Ten eerste het opsporen en zichtbaar maken van lacunes binnen de reguliere gezondheidszorg waar het gaat om hulpverlening aan vrouwen, b.v. seksueel geweld, vrouwenmishandeling, individualisering van problemen (eigen schuld, dikke buik), het ontbreken van specifieke aandacht voor bepaalde groepen (b.v. lesbische, gekleurde of andere vrouwen). De hulp sluit niet aan bij de maatschappelijke situatie.
- Ten tweede het ontwikkelen van nieuwe visies en opvattingen over de betekenis van gezondheid en ziekte. Vhw legt het accent op gezondheid en het vermogen van vrouwen het eigen genezingsproces tot stand te brengen en te bevorderen. Ze zijn hierin zelf deskundig en er wordt hierbij een verbinding gelegd tussen problemen van vrouwen en hun sociale positie als vrouw. Dit heeft geleid tot een sterke nadruk op zelfhulp en lotgenotenhulp. Deze vorm van hulpverlening vergroot het zelfrespect en leidt minder tot individualisering. Professionele hulp zal zelfhulp nooit kunnen vervangen. Binnen de traditionele hulpverlening is n.l. meestal sprake van een machtsongelijkheid tussen hulpverlener en -vrager.
- Ten derde het ontwikkelen van een horizontale organisatiestructuur en interne democratie.
- En tenslotte nog een belangrijk vierde punt, n.l. de ervaringsdeskundigheid, die twee kanten heeft n.l. de ervaring als betaalde of onbetaalde kracht opgedaan in een zelfhulpgroep of experiment. Deze wordt in een verdere loopbaan niet naar waarde geschat; en verder de ervaringsdeskundigheid doordat de hulpverlener aan den lijve heeft ondervonden met welke problemen vrouwen geconfronteerd werden.

Er zijn binnen de reguliere instellingen reeds een aantal vrouwelijke hulpverleners die deze visies en methoden in de praktijk willen toepassen, maar zij stuiten nog op veel weerstanden.

De belemmeringen voor integratie van vhw liggen op het organisatorische, inhoudelijke en financiële vlak.

Organisatorisch omdat er nog vele weerstanden binnen de instellingen bestaan tegen integratie. Dit betekent n.l. een herverdeling van middelen, functies en menskracht en dus een organisatorische belasting. Inhoudelijke belemmeringen liggen op het psychologische terrein maar ook beleidsmatig. De overheid legt n.l. de nadruk op algemene hulpverlening, dus voor 'iedereen'. Zij vindt vhw categorale hulpverlening. Financiële belemmeringen ontstaan doordat een eenmaal gekozen verdeelsleutel zou moeten veranderen. Er is geen gebrek aan geld.

CONCLUSIE

Op grond van dit alles is de projectgroep tot de conclusie gekomen dat er momenteel onvoldoende voorwaarden aanwezig zijn om organisatorisch te integreren, dat zelfhulp nooit vervangen kan worden door professionele hulpverlening, dat vhw betaald dient te worden uit middelen die voor deze terreinen gereserveerd moeten worden en dat er blijvend financiële middelen moeten komen voor experimenten.

Alle subsidies aan de projecten vhw die momenteel door het rijk gegeven worden, stoppen met ingang van 1-1-'87. Dan moet het ministerie van W.V.C. alles overnemen.

Staatssecretaris Kappeijne van de Coppello heeft toegezegd dat de regering haar standpunt over het advies van de projectgroep nog voor de kamerverkiezingen bekend zal maken.

Aangezien het ook bij het vormen van een nieuw kabinet van belang is dat dit advies in het beleid opgenomen wordt, is het noodzakelijk om tijdig actie te voeren.

Hiertoe heeft de projectgroep op 17 april j.l. een vergadering gehouden om een strategie uit te zetten.

Er is besloten om op verschillende fronten actie te ondernemen, b.v. advertenties plaatsen, beïnvloeden van de politiek (b.v. vrouwen in de Tweede Kamer) en het opzetten van het actie- en coördinatiecentrum in het VIA in Utrecht. Deze acties zijn van groot belang, het gaat om het voortbestaan van de vrouwenhulpverlening.

Jacqueline Bomhof

vrouwenappèl Landgraaf

Ontstaan en achtergronden

Landgraaf is een herindelingsgemeente, die bestaat uit drie samengevoegde voormalige gemeentes. Vóór en ná de herindeling hebben uitsluitend mannen zitting gehad in de raad, die vóór 19 maart 1986 uit 25 leden bestond, en ná de verkiezingen 27 leden telt. Als het aan de gevestigde partijen had gelegen, waren dat weer 27 heren geworden. In een uiterste poging deze ongezonde tendens te keren nam Marga Kölgens in de herfst van 1985 het initiatief tot de oprichting van een eigen vrouwenlijst. Een aantal van de vrouwen, die met Marga in de Werkgroep Politieke Vorming Landgraaf zaten, hebben zich onmiddellijk bij haar aangesloten. Deze vrouwen, van verschillende politieke afkomst, kenden elkaars standpunten door en door, doordat ze in deze werkgroep jarenlang samen de gemeentepolitiek gevolgd en besproken hebben.

Er zijn vrouwen bij met een P.v.d.A. en C.D.A.-achtergrond, die teleurgesteld bij die partijen zijn weggelopen, omdat hun inbreng niet met een verkiesbare plaats gehonoreerd werd. De eigen inbreng van een C.D.A.-vrouw werd zelfs als lastig ervaren door haar mannelijke partijgenoten. Ook zijn er een paar P.P.R.-vrouwen, die meedoen, omdat de P.P.R. deze ronde niet deelnam aan de gemeenteraads-

verkiezingen in Landgraaf.

De kern was er medio november 1985 en toen we eenmaal bezig waren, sloten zich steeds meer vrouwen spontaan één bewust bij ons aan.

Al gauw bleek dat we met onze ideeën appelleerden aan heel wat gevoelens en opvattingen, die niet alleen bij vrouwen, maar ook bij mannen leven. Een gemeenteraad moet een afspiegeling zijn van de bevolking. Een natuurlijker evenwicht bereiken door vrouwen in de raad, was en blijft een doel, maar ons politiek inhoudelijke denken, onze eigen authentieke visie op elk beleidsgebied, heeft ons eigen gezicht meebepaald. Onze visie, die we in een duidelijk programma helder en concreet hebben verwoord, is zo aangeslagen bij de bevolking, dat we hieraan vooral ons verkiezingssucces te danken hebben.

Onze visie

Onze reactie op de vrouwenvriendelijkheid vertoont geen greintje manonvriendelijkheid. Het voert te ver om ons programma hier uitgebreid aan de orde te stellen, maar een aantal hoofdlijnen wil ik er wel uitlichten, omdat daar meteen uit zal blijken dat wij niet enkel vrouwenbelangen behartigen, maar op alle beleidsgebieden een uitgesproken eigen visie hebben ontwikkeld.

Ons gaat welzijn voor prestige

Dat betekent o.a. dat we tegen de plannen van B & W zijn om in het groene hart van Landgraaf een stadscentrum na te bootsen. Ten gunste van de levendigheid in de bestaande kernen zijn we voor gespreide bouw van nieuwe woningen in de huidige kommen. In het groene hart mogen wel instellingen verruimen met een bovenwijkse functie, zoals het politiebureau, bestuurscentrum, gezondheidscentrum, arbeidsbureau etc. Dat betekent ook dat we tegen het afromen zijn van subsidies van (jeugd-)sport- en cultuurverenigingen. De room (f45.000,- p.j.) is bestemd voor 'Promoting Landgraaf', d.w.z. voor manifestaties met prestigegehalte.

Minderheden bestaan niet

Wél groepen mensen, die in de samenleving een achterstand hebben opgelopen door een discriminerende houding in het verleden. Integratie- en emancipatiegelden, of die nu voor buitenlanders, gehandicapten, vrouwen, homofielen of voor wie dan ook bestemd zijn, zien wij niet als een nobel royaal gebaar, maar als een herstellingsbeleid.

Bijvoorbeeld.

Als we bestaande gebouwen toegankelijk maken voor rolstoelgebruikers, kosten die rolstoelgebruikers ons geen extra geld, maar onze foutieve houding in het verleden, n.l. 't niet van meet af aan rekening houden met alle medemens.

Politiek moet geloofwaardig zijn

Raadszeden behoeven maar voor 80% te worden uitgekeerd en de overige 20% kan besteed worden aan projecten waar geen gelden voor vrij zijn. Dit uit bestuurlijke solidariteit met uitkeringsgerechtigden en werkenden, die op hun inkomens flink gekort zijn, en uit solidariteit met het leger van vrijwilligers.

De overheid beticht de jeugd van vandalisme, terwijl ze zelf vandalisme pleegt op grote schaal.

We hebben in Landgraaf een fijn maar klein stukje natuur in Strijthagen. Daar willen B & W een bungalowpark neerplanten terwijl er voldoende alternatieven zijn, b.v. de sedert tientallen jaren braakliggende industrieterreinen.

Door het sterke machtsblok van het C.D.A. rollen al te gemakkelijk de besluiten door de raad. Er is veel te weinig gedegen onderzoek en de bevindingen van gedane onderzoeken

worden al te lichtzinnig aangepast aan de wens van de vaders van de gedachte.

Wij weigeren te geloven dat vrouwen- en mannenbelangen met elkaar in strijd zijn. Een sprekend voorbeeld. Het baarmoederhalskankeronderzoek heeft in de Landgraafse gemeenteraad geen genade gevonden. B & W verwijzen de vrouwen naar de huisarts, maar huisartsen hoeven alleen op indicatie een onderzoek te verrichten. B & W vinden dat geen reden om toch het baarmoederhalskankeronderzoek naar Landgraaf te halen. Mannen beslissen over vrouwenzaken? Nee. Wij vinden dit geen vrouwenzaak, maar een maatschappelijk belang. Preventief onderzoek is niet enkel in belang van de risicogroep, maar ook in belang van gezin, familie, ziekenfonds- en belastingbetalers!

Een andere filosofie vinden wij veel te eng. Iemand die zichzelf geschikt acht voor een politieke bestuursfunctie, moet de dingen/zaken in groot verband kunnen zien.

Wij hebben van meet af aan onze politieke visie in deze zin ontwikkeld. Deze grondhouding van Vrouwenappèl heeft bij heel veel kiezers respect afgedwongen.

Door onze brede maatschappelijke binding weten wij wat er leeft bij de bevolking. Wijk- en buurtleden en mensen uit het werkveld, hebben meestal een goede kijk op locale of actuele problemen en dragen vaak goede voor de hand liggende oplossingen aan die ook nog eens vaak goedkoper zijn dan de ambtelijke oplossingen van bovenaf. Deze inzichten moet je meenemen bij de besluitvorming in de raad!

De zittende 'regering' vindt inspraak van de burgers maar knap lastig en zint alsmaar op mogelijkheden om inspraakprocedures te minimaliseren.

In onze korte maar intensieve campagne zijn we erin geslaagd ons eigen gezicht te tonen en we hebben heel wat positieve krachten weten te bundelen.

De verkiezingen!

19 Maart 1986; een historische dag voor Landgraaf! Vier vrouwen in de raad, waarvan 3 voor Vrouwenappèl en één (van de vijf) voor de P.v.d.A.. Het resultaat is geweldig. Althans van de verkiezingsuitslag. Het C.D.A. gokte

op 4 à 5 zetels winst (van 9 naar 13/14) en moet het nu doen met 7 zetels. De P.v.d.A. heeft er 5 en de V.V.D. 1. Een minderheid voor de landelijke partijen. In de coalitie in wording heeft de V.V.D. afgehaakt. C.D.A. en P.v.d.A. hebben hun programma klaar, maar voor een meerderheid in de raad hebben ze zetels te kort. Inmiddels heeft Vrouwenappèl zich op grond van programma-overeenkomsten aangesloten bij twee fracties. We zijn nu 10 raadsleden sterk. Met onze blok van 10 hebben wij twee bijeenkomsten gehad met de minderheidscoalitie, maar uit het laatste gesprek is gebleken, dat Vrouwenappèl niet welkom is in de coalitie. Argumenten blijven uit, maar wij gaan dat natuurlijk wel uitvogelen. Wij schuwen geen bestuursverantwoording en samen met het blok van 10 menen wij programmatisch voldoende gewicht in de schaal te kunnen leggen.

Wij kunnen natuurlijk niet meegaan in een coalitie als we het beleid niet mede mogen bepalen.

Dit hebben we met onze achterban afgesproken op een vergadering in een propvolle zaal met allemaal bewust geëngageerde vrouwen en mannen. Wij realiseren ons dat er een enorm zware taak op onze schouders rust en dat het onderhouden van het contact met de achterban een net zo belangrijk werkterrein is als het raadswerk zelf want er moeten nog meer vrouwen rijp worden voor het raadswerk! Tweerichtingsverkeer is van onschatbare waarde (voorwaarde zelfs) voor de democratie. Het behoedt bestuurders voor vervreemding van de burgers en dwingt ons geloofwaardige politica te zijn.

En dat willen we zo graag!

José Olzheim
schrijfvrouw
van Vrouwenappèl

Kafee

Zachtsappig lacht zij me toe, de vrouw die haar carrière niet omgekeerd ziet verlopen.

Haar mond spreekt van solidariteit en gelijkwaardigheid. In haar ogen, zie ik alleen harde guldens, die ik slechts op de zwarte markt weet te bemachtigen. Al vanaf vorige week voel ik de pijn in mijn rug.

Waarschijnlijk ontstaan vanwege die zware griep en het onder bijzonder barre omstandigheden werken met carnaval.

Bij een temperatuur van -15 graden celcius bier verkopen, leverde mij ijskoude handen, natte kleren en een tientje per uur.

Voor degenen die zich aan de andere kant van de tapkast bevonden is deze beleving van de karnavalsdagen meestal onbegrijpelijk.

Ze kijkt me aan, nadat ik een opmerking maak over de barvrouw.

Weer zie ik de blik van de meerdere die de mindere uitbuit.

Mijn rug steekt, ik moet zo snel mogelijk een barkruk zien te bemachtigen, dan kan ik het pijnlijke door de knieën zakken vermijden.

Het nuttigen van enkele alcoholhoudende drankjes, waarvoor de vergunning nog steeds op zich laat wachten, werkt als pijnstillers.

Het bier slaat neer in de slecht behandelde glazen.

Ik weet dat de oorzaak van dit verschijnsel niet ligt bij de vriendelijke barvrouw, die het mij toebedeelde exemplaar volschenkt.

Naast mij, op de grond, staat een grote pan die mij met een dikke koek en onafgewassen begluurt.

Er zwemmen een paar helder wit ogende rijstkorrels in het restje water.

Er ontsnapt me een zucht bij de gedachte aan de klok van twee uur, want pas dan kunnen we beginnen met opruimen.

Over twee dagen komen de poetsvrouwen.

We vinden, een smerig hol, uitgedoofde sigarettenpeuken, resten vet van het koken en het verdere stof en vuil van enkele maanden.

De verschaalde bierlucht verdwijnt in de tuin, door de openslaande deuren. Met een nieuwe schrobber en bezem en enkele flessen AJAX wordt het vrijwilligsterswerk in ere hersteld.

De grijze tegeltjes van het allesbehalve propere keukentje blijken prachtig wit te kunnen glimmen.

Het armoedige interieur door subsidie en goedwillende vrijwilligsters verstrekt, kijkt me aan.

Weer zie ik vrouwen met al hun kracht de moed bijeenrapen om een beter bestaan op te bouwen.

Bij deze gedachte zakt mijn moed me in m'n schoenen, zoals steeds als ik aan het begrip solidariteit denk.

VROUWEN, concurrerend met elkaar om de beste, de mooiste, intelligentste man of vrouw, te bemachtigen.

De verantwoordelijkheid vergetend, eigen, verantwoordelijkheid.

Mijn opvoeding tot vrouw en moeder leert me, het heft over te laten aan anderen, vooral aan mannen.

De frustratie leert me, niet op die anderen te rekenen maar zelf het heft te hanteren.

Arendsoog

vrouwen, literatuur en erotiek

Dit is het veelbelovende thema van zaterdag 7 juni a.s., een dag die weer georganiseerd gaat worden door het Literair Dwarsverband.

Waarom een dag over literatuur en erotiek?

Wij denken dat erotiek iets anders kan zijn dan seks en porno. Op deze dag willen wij ons bezighouden met wat erotiek in de verbeeldingswereld van vrouwen kan zijn.

Het programma ziet er als volgt uit:

- 10.00 uur : opening, koffie met vlaai
10.30 - 12.30 uur: workshops rondom erotiek en verbeelding zoals:
- eroties schrijven
- erotische poëzie lezen
- dans en bewegingsexpressie rondom erotiek
13.30 - 15.30 uur: vervolg workshops

De kosten voor de workshops bedragen fl.2,50 per dagdeel.

- 16.00 - 17.30 uur: open podium
18.00 uur : warme maaltijd (intekenen tot 14.00 uur)
De maaltijd kost fl.7,50.
20.30 uur : forum met Elly de Waard en Astrid Roemer (o.v.)
met o.a. voordracht uit eigen werk
23.00 uur : optreden Calamity Jane
Disko

De entree voor het forum en het feest is f7,50.

Overdag vindt het gebeuren plaats in het Vrouwencentrum, Bouillonstr. 14 te Maastricht en 's avonds in het Gymnasion (Kleine Comedie), Tongersestraat 28-a te Maastricht.

Er is kinderopvang van 10.00 - 16.00 uur.

Voor meer informatie zal er t.z.t. een folder beschikbaar zijn, die o.a. verkrijgbaar zal zijn bij het Vrouwencentrum en bij boekhandel de Tribune (Kapoestraat 8-10).

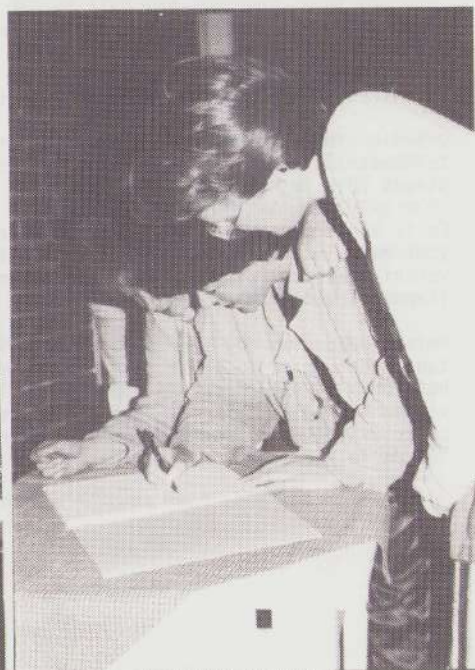
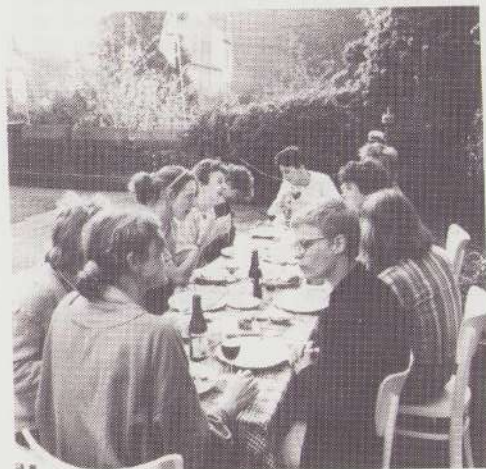
Helaas hebben we nog steeds geen subsidie gekregen voor onze activiteiten, zodat we genoodzaakt zijn geld te vragen voor de workshops, het eten, het forum en het feest. We hopen dat jullie hiervoor begrip hebben. Wij vinden het belangrijk dat deze literaire activiteiten doorgaan en dat deze activiteiten alleen toegankelijk zijn voor vrouwen.
Tot de 7e.

Marian, Marjoleen, Tons

Opening van het 'vrouwenhuis'; april '86

Lesbische literatuur-avond met Rosa Polle
van uitgeverij Furie.

gedicht

Ik wil je beminnen
nachtenlang
tot de zon niet meer schijnt
wil ieder plekje van je lijf verkennen
je laten zien wat liefde kan

jij
bent in mij
jij
jou heb ik toegelaten
jij
kunt bij mij bestaan

als ik je bemin
in het holst van de dag
en de tijd verder raast
terwijl de maan stil blijft staan
blijft de oneindige draai
om haar eigen as
in een stilstand staan

Zoals de bomen groen kunnen zijn
op dat eerste moment
zo ontvouw jij mijn dromen

Jij woelt in mijn buik
krioelt in mijn ingewanden
omarmt mijn lijf
bent in mij
om mij
verstrikt in jouw web
geef ik me over

binnen dringen
zonder breken
toegang
tot verslot

een raamomlijste maan
schijnt je zilverblauw
zacht liggen we in elkaars armen
ik geniet van je gezicht
de wolken jagen maar
verdrijven het verschijnsel niet

Woorden, uitgehold
woorden die eens betekenden
tekenen de lijn van het verraad
verraad aan de waarheid van gisteren
gisteren waren ze waar
vandaag zijn ze uitgehold

M.

ongewenste intimiteiten

wat doe je eraan?

De laatste tijd bestaat er veel aandacht voor ongewenste intimiteiten. Dat kan een goede ontwikkeling genoemd worden. Niet dat het gaat om een nieuw verschijnsel, maar juist daarom is het belangrijk dat erover gepraat wordt.

Wat wordt bedoeld met de term *ongewenste intimiteiten*? Hiermee wordt aangeduid sexueel geweld, dat wil zeggen ongewenste sexueel getinte aandacht, op het werk maar bijvoorbeeld ook op school. Het kan daarbij gaan om dubbelzinnige opmerkingen maar ook om sexueel getinte voorstellen of handtastelijkheden. Of een bepaalde soort van aandacht of bepaalde handelingen ongewenst zijn, bepaalt de vrouw zelf die ermee te maken heeft.

Het voorkomen van ongewenste intimiteiten kan gezien worden als een uitvloeisel van discriminatie op grond van sexe. Doorgaans zijn alleen vrouwen er het slachtoffer van. In de meeste werksituaties is er sprake van machtsongelijkheid. Vrouwen bekleden vooral de lagere functies en zijn meestal in de minderheid. Door de ondergeschikte positie van vrouwen worden de omgangsvormen door mannen bepaald. Door die machtsongelijkheid kunnen vrouwen zich moeilijk verweren tegen ongewenste intimiteiten. In veel gevallen is het de baas zelf die zijn werknemers lastig valt. Maar ook als het om collega's gaat is het moeilijk om er iets aan te doen. Vrouwen die ongewenste intimiteiten ter sprake brengen wordt verweten dat ze de werksfeer verpesten of niet tegen een 'grapje' kunnen.

Langzamerhand is het besef gegroeid

dat door erover te zwijgen in ieder geval geen eind zal komen aan het verschijnsel ongewenste intimiteiten. In een paar gevallen hebben vrouwen het inmiddels aangedurfd om het tot inzet te maken van een procedure.

Begin 1984 vorderde een werknemster ontbinding van haar arbeidsovereenkomst bij de kantonrechter omdat zij door haar werkgever lastig gevallen werd. Naast een vergoeding voor materiële schade, met name inkomensderving, kende de kantonrechter haar ook een vergoeding toe voor immateriële schade. Voor het door haar ondervonden leed tengevolge van de aard en de frequentie van de gedragingen werd de werkgever veroordeeld tot betaling van een bedrag van f6000,-.

In een ander geval betrof het twee werknemers die elkaar waren opgevolgd als secretaresse in hetzelfde bedrijf. Zij vorderen eveneens een vergoeding voor im-

materiële schade. Deze vrouwen hadden zich beide na verloop van tijd ziek moeten melden tengevolge van de gedragingen van de werkgever. Hun eis werd echter niet toegewezen omdat de rechter van mening was dat de vrouwen niet genoeg gedaan hadden om een einde te maken aan de ongewenste situatie. Eén van beiden was 'zelfs ingegaan op de voorstellen van de werkgever'. Bovendien werd er rekening mee gehouden dat hun dienstbetrekking slechts kort geduurd had.

Uit deze uitspraak blijkt naar mijn mening duidelijk dat de rechter geen begrip heeft voor de positie van vrouwen die lastiggevallen worden. Er wordt niet onderkend dat zonder hulp van derden, eventueel van buitenaf het meestal niet mogelijk is om een einde te maken aan dergelijke ongewenste gedragingen.

Ongeveer een jaar geleden werd er een vonnis gewezen waardoor veel vrouwen zich nogmaals zullen bedenken vooraleer ze gewag durven maken van ongewenste intimiteiten. Zowel werknemster als werkgever vroegen ontbinding van de arbeidsovereenkomst. De werknemster op grond van ongewenste intimiteiten. Zij werk hierin gesteund door haar ouders en haar huisarts. De werkgever betichtte de vrouw echter van smaad en laster, hij had hiervan ook al een klacht ingediend bij de politie. Het verzoek van de werkgever werd toegewezen. De rechter oordeelde dat er sprake was van een verstoorde arbeidsverhouding die te wijten was aan de beledigende beweringen van werknemster. Zij moest daarom aan haar werkgever f1200,- schadevergoeding betalen! Het bewijs in deze zaak was inderdaad niet sterk. De rechter had echter ook de arbeidsovereenkomst kunnen ontbinden op grond van het verzoek van de vrouw, zonder vaststelling van een schadevergoeding.

Uit deze procedure blijkt duidelijk dat het bewijs een van de grootste problemen vormt in dit soort zaken. Om haar positie te versterken kan een vrouw bijvoorbeeld steun zoeken bij vrouwelijke collega's met soortgelijke ervaringen. Een andere mogelijkheid om voor bewijs te zorgen is het creëren van een situatie waarin

een derde getuige is van de ongewenste intimiteiten.

Een andere conclusie uit de aangehaalde voorbeelden is dat een einde maken aan ongewenste intimiteiten automatisch beëindiging van de dienstbetrekking voor het slachtoffer inhoudt. Met in het gunstigste geval een magere schadevergoeding. Het zou een betere oplossing zijn wanneer de dader uit het arbeidsproces verwijderd zou worden, dan wel dat er andere afdoende sancties ten aanzien van de dader mogelijk waren.

Dergelijke sancties zouden bijvoorbeeld gebaseerd kunnen worden op de Wet Gelijke Behandeling mannen en vrouwen. Wanneer er binnen een bedrijf namelijk sprake is van ongewenste intimiteiten ten opzichte van vrouwen, dan betekent dat dat de arbeidsomstandigheden voor vrouwen ongunstiger zijn dan voor mannen. Aangezien het een werkgever niet is toegestaan een dergelijke ongelijkheid te laten bestaan, is hij verplicht maatregelen te treffen om de ongelijke behandeling ongedaan te maken.

Een andere mogelijkheid is te streven naar een regeling in de CAO, bijvoorbeeld door er een klachtenprocedure in op te nemen of een vertrouwenspersoon aan te stellen.

Bij de bestrijding van ongewenste intimiteiten is het enerzijds van belang om ervoor te zorgen dat vrouwen ergens terecht kunnen met hun klachten en dat deze op een serieuze manier behandeld worden. Anderzijds is het noodzakelijk dat er duidelijke maatregelen getroffen worden om de daders te bestraffen alsmede om te voorkomen dat ongewenste intimiteiten plaatsvinden. Veel werk op dit gebied wordt verricht door de Stichting Handen Thuis, die in oktober 1985 een klachtenbureau heeft geopend. Het ligt in de bedoeling om voor de opvang van individuele klachten regionale steunpunten op te zetten. Daarnaast verleent Handen Thuis steun aan initiatieven die binnen bedrijven

zijn genomen. In een toenemend aantal bedrijven zijn vertrouwenspersonen aangesteld en wordt er gewerkt aan het opstellen van klachtenprocedures en het invoeren van sancties. Tenslotte besteedt Handen Thuis veel aandacht aan het geven van voorlichting. Uit de hoeveelheid klachten die men in-

middels heeft binnengekregen, blijkt dat er nog veel gedaan moet worden. Uitgangspunt hierbij is dat de bestrijding van ongewenste intimiteiten begint met het zichtbaar maken ervan. Vrouwen moeten duidelijk maken dat dergelijk gedrag niet normaal is en niet geaccepteerd moet worden.

Annie Lemmens

00

aankondiging

STICHTING GEERLINGSHOF ORGANISEERT WORKSHOPS.

In het kader van 'la petite parade' worden in juli en augustus een aantal workshops gegeven:

- voor amateur- of zondagschilders en -tekenaars
- voor amateurfotografen (thema: licht als vormgevend element)
- een cursus dramatische vorming.

Voor meer informatie:
Stichting Geerlingshof, Volkshogeschool en Europahuis
Postbus 910
6300 AX Valkenburg a/d Geul
tel. 04406 - 15353.

negalibneoss

oproep

ORGANISATIE HEKSENNACHT

Zondag 18 mei wordt weer de jaarlijkse Heksennacht georganiseerd. De Heksennacht staat in het teken van seksueel geweld. Ieder jaar wordt op deze dag een thema gekozen, waarin een deelaspect van seksueel geweld belicht wordt. Vorig jaar was het thema: 'De relatie tussen godsdienst en seksueel geweld'.

Het thema van dit jaar is nog niet bekend.

Om zoveel mogelijk vrouwen bij deze dag te betrekken, willen we peilen welke ideeën vrouwen hebben voor een thema of welke ideeën vrouwen hebben voor eventuele activiteiten die op deze dag georganiseerd kunnen worden.

Daarom stellen wij de volgende vragen:

1. Welk thema is interessant om dit jaar te belichten; welk aspect van seksueel geweld.
2. Welke ideeën zijn er voor activiteiten voor deze dag.
3. Is er wel of geen belangstelling voor de traditionele fakkeloptocht waarin vrouwen 's nachts op symbolische wijze de straat terug eisen.
4. Wie wil meehelpen met het organiseren van deze dag.

Schrijf of bel naar: Vrouwen Tegen Seksueel Geweld
p/a Bouillonstraat 14
6211 LH Maastricht
tel. 043 - 254453 op ma. 20.00 - 22.00 uur
vr. 14.00 - 16.00 uur

aankondigingen

aankondigingen
aankondigingen
aankondigingen
aankondigingen
aankondigingen

STEUNPUNT MONDIAAL VROUWENWERK VERHUISD!

Voor de goede orde: het steunpunt houdt zich bezig met vragen van onderontwikkeling en ongelijkheid in de wereld met daarbij speciale aandacht voor positie, belangen en strijd van vrouwen, zodat samen vanuit gegroeide ervaringen en inzichten gewerkt kan worden aan het opheffen van deze ongelijkheid.

Het steunpunt geeft adviezen en ondersteuning aan (nieuwe) ideeën, initiatieven, acties, projecten e.d.. Ook geeft het steunpunt informatie over allerlei vormen van reeds bestaand mondiaal vrouwenwerk.

Nieuw adres: Klompstraat 20
Heerlen
tel. 045 - 713132

ZICHT OP 10 JAAR VROUWENBEWEGING

22 Juni 1985 was er een conferentie over 10 jaar vrouwenbeweging in Limburg. Nu dan een brochure met een inventarisatie die de ontwikkeling in het emancipatiewerk van de laatste 10 jaar zichtbaar maakt, een verslag geeft van de conferentie en perspectieven aangeeft voor de voortgang van het vrouwenemancipatiewerk in Limburg.

Een uitgave van de Nairobi Initiatiefgroep Limburg.
Verkrijgbaar voor f2,50 o.a. bij het vrouwencentrum.

OPSCHRIJVEN!

Iedere 1e woensdag van de maand 'n gezamenlijke maaltijd in het vrouwencentrum. Vul je naam in op de intekenlijst vrouwencentrum en voor f6,- krijg je een lekkere vegetarische maaltijd. De maaltijden beginnen om half zeven.

aankondigingen

AANKONDIGING

VROUWENHUISNIEUWS

Het vrouwenhuis heeft een nieuwe ruimte in het vrouwencentrum. Het huisje op het dak (tuin door - trap op). Dat jullie ons weten te vinden, hē?
Groetjes,

Olga

VROUWENKAMPEERPLAATS DE HOOIMIJT

Vanaf 7 mei is het kampeerterrein van de Hooimijt weer geopend voor alle vrouwen (zowel groepen als individuele vrouwen) die zin hebben in een lekkere vakantie in het Groningse groen.

Naast de mogelijkheid tot kamperen organiseert 'de Hooimijt' ook een drietal vakantieweken:

- 18 - 25 augustus : water wad weiland week (wadlopen, fietsen, zeilen)
f170,- p.p. met overnachting in zelf-meegebrachte tent
f200,- p.p. met overnachting in ingerichte tent
- 11 - 18 juli : fietsweek
f90,- p.p. (inclusief gehuurde fiets)
f130,- p.p. (+ ingerichte tent)
- 25 juli - 1 aug. : oerdansen met Anneke Wittermans
f225,- of f265,- (ingerichte tent)

Informatie: Vrouwenkampeerplaats 'de Hooimijt'
Pieterzylsterweg 11
9844 TA Pieterzyl
tel. 05948 - 357

aankondigingen

en mededeling

LANGE LIES: VROUWENHULPCENTRUM HEERLEN

Wat wil Lange Lies: vrouwen de mogelijkheid bieden om, samen met andere vrouwen oplossingen te zoeken voor haar problemen, moeilijkheden. Dit door 2x per week een spreekuur te houden en daarnaast groepen te starten en begeleiden, waarin 'n aantal vrouwen al of niet aan de hand van een bepaald thema bezig zijn.

Bel voor meer informatie: 045 - 722800 op di. mo. 9.30 - 11.30 uur
do. av. 19.00 - 21.00 uur

BIBLIOGRAFIE VROUW EN MEDIA

'Ik roep zo hard als ik kan' is een 130 pagina's tellende bibliografie van zo'n 600 zelfstandige publikaties over het thema: vrouwen en media. Daarnaast bevat de bibliografie een inleiding op een aantal facetten van het onderzoeksterrein, te weten:

- geschiedenis van vrouwen en media
- beeldvorming van vrouwen in de media
- vrouwen en film
- vrouwen en media internationaal

Te bestellen door overmaking van f10,- op giro nr: 3844023
t.n.v. Rottenberg - Maasacommunicatie
Kloveniersburgwal 86
Amsterdam

DOKTEREN AAN VROUWEN.

Vrouw-zijn een ziekte? Het lijkt er bijna wel op als je kijkt naar de medische zorg waar veel aspecten van het vrouwenleven mee omgeven worden. Voor de een is die zorg een verworvenheid, voor de ander een onaanvaardbare inbreuk op de levens van vrouwen.

Het is deze tegenstelling die in dit boek wordt uitgewerkt. Daarnaast worden de verschillende initiatieven besproken, die vrouwen hebben ontplooid om de verantwoordelijkheid voor hun eigen lichaam weer terug te krijgen. Het boek besluit met een hoofdstuk over de neiging lichamelijke klachten van vrouwen tot psychische oorzaken te herleiden.

Dokteren aan vrouwen werd geschreven door vrouwen die actief zijn in de vrouwengezondheidsbeweging (Marleen Baerveldt en Ingrid Baart), wordt uitgegeven door SUA Amsterdam en is vanaf mei verkrijgbaar in de boekhandels.

medeling mededeling mededeling

10 JAAR NEDERLANDSE VROUWENRAAD

Daarom 31 mei een feestelijke bijeenkomst in Nijmegen. Centraal staan de plannen van de N.V.R. voor de komende jaren aan de hand van drie thema's, emancipatie, arbeid en internationaal werk.
Voor meer informatie over het programma:
N.V.R.
Laan van Meerdervoort 30
Den Haag.

VAN ZIEKTEBEHANDELING NAAR VROUWENHULPVERLENING.

- Een kleine greep uit de inhoud van dit pas verschenen boek:
- de mondige patient in het volksgezondheidsbeleid;
 - gynaecologie; van ziektebehandeling naar vrouwenhulpverlening;
 - behandelingservaring met vrouwen in de overgang;
 - naar een gefeminiseerde gezondheidszorg etc. etc.

Van ziektebehandeling naar vrouwenhulpverlening is geschreven onder redactie van Meijden en uitgegeven door van Gorcum.

aankondigingen

TENTOONSTELLING: 'DE POKOT ONDERWEG'

Deze expositie gaat over de veranderde wereld van een volk uit Kenia en werd samengesteld door de antropologe Anky Mulder, die enkele jaren te midden van de Pokot heeft gewoond.

Zij verdiepte zich in het leven van de vrouwen en bracht samen met haar Pokot-buurvrouwen voorwerpen bijeen, die deel uitmaken van de tentoonstelling.

Plaats: Steunpunt Mondiaal Vrouwenwerk SIVOS
Ingang Missionair Centrum
Gasthuisstraat 19
Heerlen.

Þ.s. de tentoonstelling is er nog tot 23 mei.

aankondiging

WEEKEND SEKSUALITEIT VOOR MEIDEN EN VROUWEN

6-7 en 8 juni a.s. wordt er in Meerssen op vormingscentrum de Klinkenberg een weekend "Seksualiteit" gehouden voor meiden vanaf 15 en vrouwen tot 30 jaar.

Onderwerpen: erotiek, lesbies zijn, kontakt leggen, zelfbevrediging, heteroseksualiteit, lijfwerk, seksueel zijn, voorbehoedsmiddelen, geslachtsziekten, vrijen en technische voorlichting.

Gebruik wordt gemaakt van: dia's, muziek, tekenmateriaal, video, foto's, rollenspel en inspringtoneel.

Kosten: f10,50 p.p. (reduktie mogelijk!)

Opgeven voor 16 mei bij:

Vormingscentrum de Klinkenberg

Klinkenberg 22

Rothen-Meerssen

tel. 043 - 643737

BIBLIOTHEEK LILLITH

NIEUWE BOEKEN

AUTEUR	TITEL	ONDERWERP
Colette	Claudine op school	Roman
Laqueur, Renata	Dagboek uit Bergen-Belsen	Geschiedenis
Louÿs, Pierre	Aphrodite	Roman
Mansfield, Katherine	Verrukking (korte verhalen)	Roman
	Het tuinfeest	Roman
	Verhalen van Katherine Mansfield	Roman
Perrin, Elula	Vrouwen die voor ^{op} kiezen (het openhartige levens- verhaal van een lesbienne)	Roman